

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Połączonych
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

poprzedni nr 1007/1945

v 103
el

adowski Jan
K. Szary

Brodnica
ZWZ-AK

++ Beyer Alfons
ps. "Jeleni"

M+1007/1945 Pom. 1

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Beyer Alfons .....
J: K-1007/1745 Bom .....
Brodnicza ZWZ-IAK .....

- I./1. Relacja —
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację k. 3 s. 1-4
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora — 1945
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja —
- .....
- .....
- .....
- V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 3
- VI. Fotografie brak

II. Materiały uzupełniające relikwii: Beyer Alfons

1. Jan Sadowski, biogram Alfonsa Beyera, napis onyż. k. 1 s. 1
2. Jan Sadowski, biogram Alfonsa Beyera, [w:] Stow. biograficznym kopy-
racyi pomorskiej 1939-1945, wyd. FAPAK,
Toruń 2004, z. 6, s. 37, kserokop. k. 1 s. 2
3. art. Jerzy Wultanski, Lesniacy Alfons
Beyer, Ziemia Michalowska, nr 2/2005,
kserokop. k. 1 s. 3-4

dotycząca członka konspiracji - [Alfonsa Beyera]

Wyradowca Okr. WZ-AK Działdowo

Beyer Alfons ur. 16.12.1909r. w Międzywiciu pow. Brodnica; syn Romana, ojciec był nauczycielem.

Alfons Beyer /obecnie już nieżyjący/ posiadał wykształcenie średnie leśne. Do 1939r. pracował jako leśniczy w Bryńsku koło Lidzbarka. W 1939r. zostaje powołany do Wojska Polskiego do 13 p.p. Walczył pod Mławą i Pułtuskim, a od 18.09. w obronie twierdzy Modlin. Po ~~tem~~ ^{krót-}ko-trwałej niewola, powrócił ^{do} i pracował na stanowisku p.o. leśniczego w Bryńsku.

Na początku 1943r. wstąpił ^{april} do AK, składając ^{pod ps. "Jeleń"} przysięgę przed komendantem Obwodu działdowskiego AK Pawłem Nowakowskim ps. "Leśnik", z którym był zaprzyjaźniony jeszcze przed wojną. ^{at} Otrzymał ps. "Jeleń". ^{at} ~~Komendant obwodu przydzielił mu zadanie w~~ ^{zobowiązanie} wywiadzie kontrwywiadowym rejonie Lidzbarka oraz wyszukiwania ludzi zaufanych, którzy mogli być ^{wspieraniem} członkami AK. (Wg opinii komendanta obwodu z powierzonych funkcji wywiązywał się bardzo dobrze).

Latem 1943r. zameldował ^{z grupą swoją} i jego ludzi ^{zabrali} z transportu kolejowego ^{ulnym no. bezwzględnie walczyć w Lidz.} kilkanaście karabinów i ^{W tym czasie} ~~karabinów~~ ^{do} ~~terenie tartaku~~ w Lidzbarku, ~~Ekspedycja~~ ^z ~~czł.~~ ^z ~~komendantem~~ ^z ~~obwodu~~ ^z ~~odkopała~~ ^z ~~je~~ ^z ~~wzbo-~~ ^z ~~cając~~ ^z ~~uzbrojenie~~ ^z ~~obwodu.~~

~~Alfons Beyer~~ ^{at} (wkrótce po zrzucie desantu ze wschodu na ten teren ^{at} we wrześniu 1944r.) nawiązał z nim kontakt ^{at} i zorganizował spotkanie z komendantem Obwodu Pawłem Nowakowskim we wsi Bryńsk. W spotkaniu tym, na którym ustalono zasady współpracy uczestniczył wraz o ochroną komendanta. ~~Alfons Beyer~~ ^{at} Został upoważniony przez komendanta Obwodu do utrzymywania z desantem kontaktów, wskazywania miejsc ^{gdzie może} być ^{na} zaopatrywany w żywność i bezpieczną ^{gdzie} ukrywać oraz do przekazywania antyniemieckich materiałów wywiadowczych.

W listopadzie 1944r. ~~Alfons Beyer~~ ^{at} zostaje wcielony do Wehrmachtu, skąd ^{at} wkrótce ~~dezertuje~~ ^{at} i wstępuje ^{at} do Wojska Polskiego. Po zwolnieniu z wojska w 1945r. był leśniczym, a ^{następnie} ~~ostatnio~~ prowadził małe gospodarstwo rolne ~~i mieszkał~~ w Czekanowie pow. Brodnica.

Dokumentów i pamiątek z okresu okupacji brak!

AP AK, T. ps. Nowakowski, Skalla J., Kartki re Sup. Brodnica, Akta SZ z AK w Olsztynie, Relację przygotował

członek Komisji Historycznej Zarządu Okręgu/ SZZAK w Olsztynie mgr. inż. Jan Sadowski.

Olsztyn, dnia 20.06.1991r.

2

Beyer Alfons ps. „Jeleń” (1909–1988), żołnierz wywiadu Obw. AK Działdowo.

Urodzony 16 XII 1909 w Nieżywiciu pow. Brodnica, syn Romana – nauczyciela. Posiadał wykształcenie leśnicze i do 1939 był leśniczym w Bryńsku k. Lidzbarka.

Zmobilizowany w kampanii wrześniowej 1939 walczył pod Mławą i Pułtuskim, a następnie w obronie twierdzy Modlin. Po krótkotrwałej niewoli wrócił do pracy jako p.o. leśniczego w Bryńsku. Na początku 1943 został wprowadzony i zaprzysiężony do AK przez Pawła Nowakowskiego ps. „Leśnik” kmtd. Obw. Działdowo (znali się sprzed wojny). Wyznaczony referentem łączności Plac. AK w Lidzbarku Welskim, otrzymał zadanie prowadzenia wywiadu i kontrwywiadu w rejonie miasta oraz werbowania zaufanych ludzi do konspiracji. Latem 1943 z grupą swoich ludzi zdobył z transportu kolejowego i ukrył na terenie tartaku w Lidzbarku kilkanaście karabinów. We wrześniu 1944 na rozkaz P. Nowakowskiego nawiązał kontakt z grupą desantu polsko-radzieckiego zrzuconego na ten teren. Wspólnie z Władysławem Bieńkowskim w domu Franciszka Stawickiego w Buczkowie zorganizował spotkanie „Leśnika” z grupą desantowo-zwiadowczą. Uczestniczył w tym spotkaniu wraz z ochroną kmtda, przez którego został upoważniony do utrzymywania kontaktów z desantem, wskazywania miejsc zaopatrzenia w żywność, bezpiecznego ukrywania i przekazywania materiałów wywiadowczych. W listopadzie 1944 został wcielony do Wehrmachtu, skąd wkrótce zdezerterował i wstąpił do Wojska Polskiego.

Po zwolnieniu z wojska w 1945 wrócił na stanowisko leśniczego, następnie prowadził małe gospodarstwo rolne w Czekanowie pow. Brodnica. Zmarł w 1988 (?).

Akta Okręgu ŚZŻAK Olsztyn; APAK, Kartoteka Insp. Brodnica, T.: Nowakowski P., Suszyński S., Szalla J.

Jan Sadowski

„Stow. biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945”, cz. 6, Wyd. Fund. APAK, Toruń 2004

Aby pamięć o Nich nie zagięła

Leśniczy Alfons Beyer

Alfons Beyer urodził się w Nieżywieciu powiat Brodnica dnia 16 grudnia 1909 roku. Był synem Romana i Stanisławy z domu Graj-kowskiej. Uczęszczał do Państwowej Szkoły dla Leśniczych w Margoninie. Ukończył ją 31 lipca 1930 r. Pracował w lasach państwowych na terenie województwa pomorskiego.

Zasadniczą służbę wojskową pełnił od 24 kwietnia 1931 roku do 10 września 1932 roku. Początkowo odbywał ją w 61 Pułku Piechoty w Bydgoszczy. Z dniem 20 lutego 1932 r. skierowany został do Szkoły Podoficerskiej w Kadrze Kompanii Szkolnej 2 Batalionu Radiotelegraficznego w Krakowie, którą 15 lipca 1932 r. ukończył. Zmobilizowany 18 sierpnia 1939 r. otrzymał przydział do 13 Pułku Piechoty w Pułtusk. Z jednostką tą brał udział w kampanii wrześniowej. Walczył pod Gruduskiem, bronił przeprawy przez Narew, a później twierdzy Modlin, aż do jej kapitulacji. Dnia 30 września 1939 r. dostał się do niemieckiej niewoli. Przebywał w obozach w okolicach Olsztyna i Prabutach. Zwolniony podjął z dniem 1 grudnia 1939 r. pracę na terenie leśnictwa Szlachecki Brynisk, gdzie przed wojną od 1 grudnia 1937 r. był zatrudniony.

Wstąpił do Armii Krajowej. Zaprzysiężony 31 grudnia 1942 roku przez komendanta Obwodu AK Działdowo por. Pawła Nowakowskiego „Leśnika” przyjął pseudonim „Jeleń”. Pełnił funkcję referenta wywiadu i kontrwywiadu w rejonie Lidzbarka Welskiego. Józef Szalla w napisanych przez siebie wspomnieniach „Przez okupacyjne lata 1939 – 1945”/s. 92/ przedstawił tak jego działalność:

„Najaktywniejszymi organizatorami w tej placówce /Kolonja Brynisk przypis JW/ byli przede wszystkim Alfons Beyer leśniczy ze Szlacheckiego Bryniska, który miał doskonale rozeznanie tamtego terenu, więc mógł „Leśnikowi” rekomendować odpowiednich ludzi do organizacji oraz Zygmunt Wiśniewski, leśniczy pochodzący z Jamielnika. Ta dwójka Akowców była upoważniona do odbierania przysięgi”.

Latem 1943 r. z grupą wtajemniczonych osób zdobył z transportu kolejowego kilkanaście karabinów. Wspólnie z Władysławem Bieńkowskim zorganizował w Buczkowie w gospodarstwie Franciszka Stawickiego spotkanie por. P. Nowakowskiego z dowódcą desantowej grupy spadochronowej „Pomorze” ppor. Henrykiem Mycką, która wylądowała w lasach lidzbarskich w nocy z 6 na 7 września 1944 r. Paweł Nowakowski wysoko ocenił jego działalność pisząc:

„Oświadczam, że jako ówczesny Komendant Obwodu Działdowskiego Armii Krajowej przyjąłem po zaprzysiężeniu ob. Alfonsa Beyera ... do organizacji. W-wym. otrzymał pseudonim „Jeleń” ... Powierzyłem mu pełnienie funkcji kontrwywiadu i wywiadu w rejonie Lidzbarka pow. działdowskiego. Jednocześnie jako dobrze znający miejscową ludność typował on kandydatów na członków AK. Z obowiązków swych wywiązywał się bardzo dobrze”.

W styczniu 1945 r. zgłosił się ochotniczo do Wojska Polskiego. Od 27 stycznia do 16 listopada 1945 służył w 29 Pułku Piechoty i przeszedł z nim cały szlak bojowy.

Po demobilizacji pracował od 16 grudnia 1945 do 31 marca 1963 roku w charakterze leśniczego w Czekanowie. Odznaczony został Medalem „ZA UDZIAŁ W WOJNIE OBRONNEJ 1939 R.” Zmarł w Czekanowie 15 grudnia 1988 r. Pogrzeb odbył się 19 grudnia 1988 r. na cmentarzu w Nieżywieciu.

1. Dokumenty udostępnione przez pana Andrzeja Beyera z Piecewa.
2. „Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945”, część 6, Toruń 2004, s. 37.
3. Józef Szalla „Przez okupacyjne lata 1939-1945”, Bydgoszcz 1979, maszynopis, s. 82, 90, 91, 92, 95, 98.

Jerzy Wultański

Wiadomości barczerskie
/kwieciec

Związku Drużyn „GETEWAY” z Brod-

* * *

Tatuarom strone 10, na której zamieszczo-
no mój artykuł poświęcony Alfonsowi Beyerowi,
(„ Ziemia Elbląska” nr 2/2005). W pracy
„Książka i jego okolice” ukazuje się obszerniejsza
jego biografia wraz z udostępnionymi mi
reprodukcjami. Książka wydana przez
nie w ostatnim kwartale

Brynisk, 2.06.2005

FUNDACJA -
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej i Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

Wpłynęło dnia: 6.07.2005
Lp. 2332/Pom.410/05
Celnik -

Załączniki: .....
Referent: .....

Leśniczy ALFONS BEYER

Uzupełnienie życiorysu zamieszczonego w "SŁOWNIKU BIOGRAFICZNYM..."
część 6, s. 37.

Alfons Beyer był synem Romana i Stanisławy z domu Grajkowskiej.
Zmarł w Czekanowie 15 grudnia 1988 roku. Pochowany został na cmen-
tarzu parafialnym w Nieżywiciu. Pogrzeb odbył się 19.12.1988 r.

Jerzy Wultański

zł. do listu Jerzego Wultańskiego z 22.03.2005
T. OK: 585/585 Jem. Luja Wultańska Brodnicu

J: M-1007/1745 Pom. Brodnica
AK

Beyer Alfons
V. Karty informacyjne
k. 3

++

Blyw Alfons

Działano Przedw.
PK

w czasie w terenie Nowakowski, Paule-Prudica
w 1909 w Nizywiecin pas Brodnice
lisniery w Porzysku K hider banka
od 1943 w PK
podkomendy Nowakowski „leimite”

27

Brodnica 2
Lidsbach
AK.

Beyer Alfons

służył wywiadem dla „Cesnika”

wiosienią 44 doprowadził do spotkania z desantem „Tomara”
(wspólnie z Wład. Bieńkowskim) u Franc. Stawickiego
w Buczkowie. (patrz szalla str. 95)

Beyer Alfons

Brednica - Działdowo
Armia Krajowa

3

lądowy

Bryśk Szlachecki

Relacja J. Szalli

referent łączności
w placówce AK w Lidzbarku
Welskim od kwietnia
1943 r.

wyk.TJ

Województwo Pomorskie
Urząd Marszałkowski
ul. Piłsudskiego 10
80-000 Gdańsk
Tel. 58 323 10 00
Fax 58 323 10 01
www.wojewodztwopomorskie.pl

Beyer Alfons